

Š i f r a k a n d i d a t a :
A j e l ö l t k ó d s z á m a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK
TAVASZI IDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izpitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Ponedeljek, 4. junij 2007 / 100 minut

2007. június 4., hétfő / 100 perc

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A jelölt két értékelőlapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

**SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 24 strani, od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

A feladatlap terjedelme 24 oldal, ebből 3 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal.

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami.

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želim Vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót. Semmit se hagyjon ki.

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra).

Teljes mondatokban válaszoljon, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel. Válaszait – töltőtollal vagy golyóstollal – írja az erre kijelölt helyre. Olvashatóan írjon. Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat nulla (0) ponttal értékeljük.

A feladatok mellett zárójelben feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk!

[illegible]

A1 – OBČA / ÁLTALÁNOS

1. Kako imenujemo **črte**, ki povezujejo kraje z enakim zračnim pritiskom?
*Hogyan nevezzük az azonos légnyomású pontokat összekötő **görbék**et?*

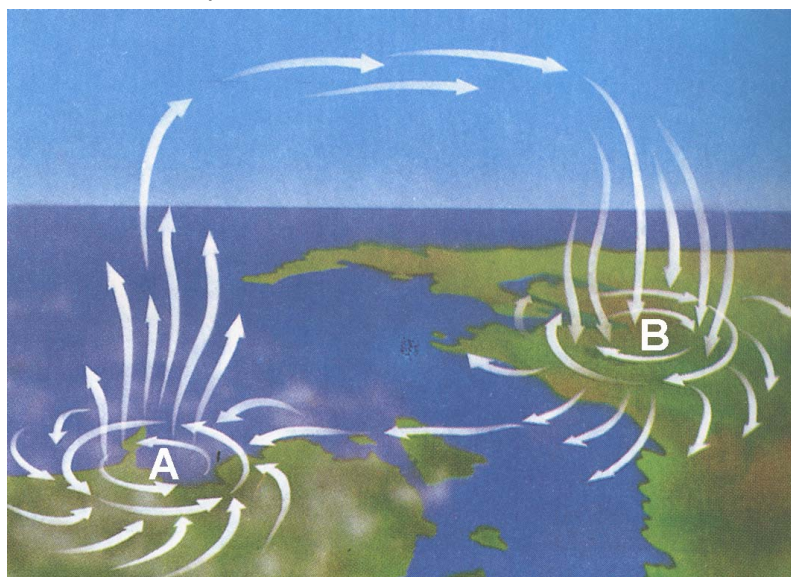
(1 točka/pont)

2. Zračni pritisk se spreminja z nadmorsko višino. Je zračni pritisk **nižji** v Portorožu ali na Kredarici?
*A légnyomás a tengerszinttel együtt változik. Hol **alacsonyabb** a légnyomás, Portorožban vagy a Kredaricán?*

(1 točka/pont)

3. Poimenujte **sklenjeni območji zračnega pritiska**, ki sta na **sliki 1** označeni s črkama **A** in **B**.
 K vsakemu območju tudi napišite ustrezen **zračni pritisk**.
*Nevezze meg az **1. sz. képen A és B** betűvel jelölt azonos légnyomású területeket. Mindkét területhez írja oda a megfelelő légnyomást.*

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: Roth, G., 1992: Vremenoslovje za vsakogar, str. 174. DZS. Ljubljana)

	A	B
Območje / Terület:		
Zračni pritisk / Légnyomás:		

(2 točki/pont)

4. Zaradi razlik v zračnem pritisku nastajajo vetrovi. Na **sliko 2** vrišite smer pobočnih vetrov **podnevi** in **ponoči**.

A szél a légnyomáskülönbségek miatt keletkezik. Jelölje meg a 2. sz. képen a lejtőn keletkező szélirányokat nappal és éjjel.

Slika 2 / 2. sz. kép

Podnevi / Nappal

Ponoči / Éjjel

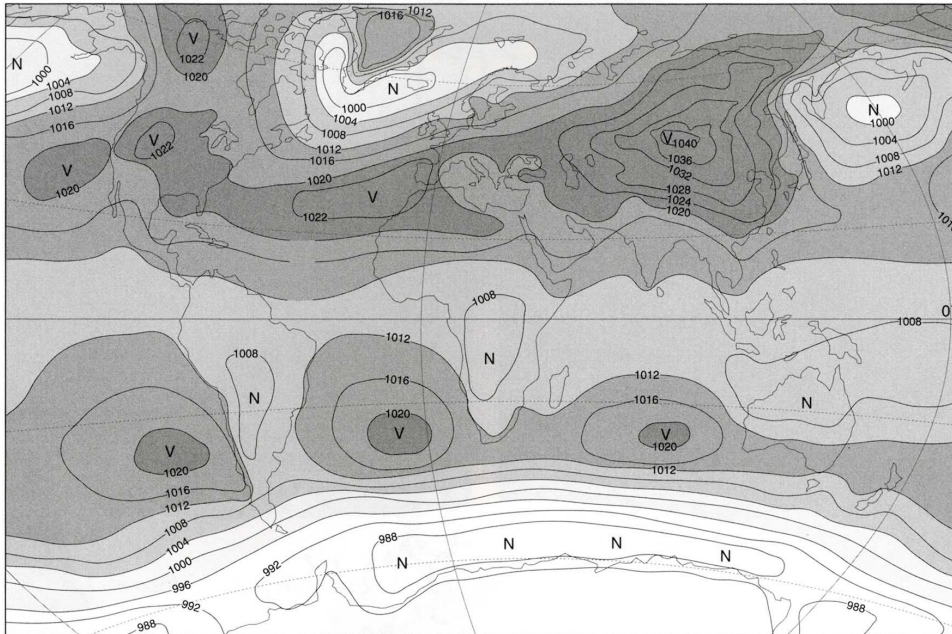
(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol, str. 75. DZS. Ljubljana)

(2 točki/pont)

5. **Karta 1** prikazuje razporeditev zračnega pritiska v **hladnejši** polovici leta. Poimenujte območje **nizkega zračnega pritiska** nad severnim delom **Atlantskega** oceana in območje **visokega** zračnega pritiska nad **osrednjo Azijo** ter opišite njun vpliv na **vreme v Evropi**.

Az **1. sz. térkép** a légnyomás eloszlását ábrázolja az év **hidegebb** időszakában. Nevezze meg az **Atlanti-óceán** északi részén kialakult **alacsony légnyomású** térséget, valamint a **Közép-Ázsia** térségében kialakult **magas légnyomású** területet, majd írja le, milyen hatásuk van **Európa időjárására**.

Karta 1 / 1. sz. térkép

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. Delovni zvezek, str. 20. DZS. Ljubljana)

Območje nad Atlantskim oceanom: _____

Az Atlanti-óceán fölötti terület: _____

Vpliv na vreme: _____

Hatása az időjárásra: _____

Območje nad osrednjo Azijo: _____

A Közép-Ázsia fölötti térség: _____

Vpliv na vreme: _____

Hatása az időjárásra: _____

(4 točke/pont)

A2 – OBČA / ÁLTALÁNOS

6. Poimenujte **reliefno obliko**, ki je v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** označena s črko **A**, in opišite njen nastanek.

Nevezze meg az 1. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete) az A betűvel jelölt domborzati formát, és írja le, hogyan keletkezett!

Reliefna oblika: _____

Domborzati forma: _____

Nastanek / Keletkezése: _____

(2 točki/pont)

7. Oglejte si **prilogo 2 (Priloga k Izpitni poli 1)**, ki prikazuje obliko doline v visokogorju, in spodaj zapisane povedi zaključite tako, da za njimi **obkrožite** pravičen odgovor.

*Nézze meg a 2. sz. mellékletet (az 1. sz. feladatlap melléklete), amely egy völgyformát ábrázol a magashegységben, majd fejezze be az alábbi mondatokat úgy, hogy **bekarikázza** a mögöttük levő helyes feleletet!*

Prevladujoč zunanji preoblikovalni

dejavnik površja je

A domborzat legelterjedtebb külső

felszínformáló tényezője a

ledenik
gleccser

reka
folyó

veter
szél

Najznačilnejše oblike tega površja

so nastale pred poledenitvijo,

v geološki dobi

A következő geológiai korban keletkeztek
e felszín legjellegzetesebb formái már az
eljegesedés előtt

terciar
harmadidő

holocen
földtörténeti
jelen

pleistocen
jégkorszak

Prevladujoči zunanji preoblikovalni

proces površja je

A legelterjedtebb külső felszínformáló

folyamat a/az

akumulacija
akkumuláció

korozija
korrózió

erozija
erózió

(2 točki/pont)

8. **Primerjajte dolini**, ki ju prikazujeta **prilogi 2 in 3 (Priloga k Izpitni poli 1)**, in napišite tri **razlike v površju** med njima.

Hasonlítsa össze a 2. és a 3. sz. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) ábrázolt völgyeket, és nevezzen meg három felszíni különbséget köztük!

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

9. Pojasnite, zakaj je z vidika vplivov na okolje **tek na smučeh** v primerjavi z alpskim smučanjem **primernejša oblika rekreacije** v pokrajini na **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)**.

*Magyarázza meg, hogy a 4. sz. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) ábrázolt táj esetében, környezeti szempontból **miért előnyösebb a sífutás** az alpesi síelésnél.*

(1 točka/pont)

10. Ovrednotite in razložite **primernost** naštetih **gospodarskih dejavnosti** za njihov razvoj v **ledeniško** preoblikovani **alpski pokrajini**.

*Értékelje és magyarázza meg a felsorolt **gazdasági tevékenységek alkalmasságát** fejlődésük szempontjából a **gleccser** által formált **alpesi tájban**.*

Poljedelstvo / Földművelés: _____

Izraba vodne energije / Vízenergia-kihasználás: _____

Promet / Közlekedés: _____

(3 točke/pont)

B1 – SVET / A VILÁG

11. Imenujte države **Andsko-indijanske Južne Amerike**, ki so na **karti 2** označene s črkami **A, B, C** in **D**.

Nevezze meg **Dél-Amerika andoki indiánok lakta térségének országait**, amelyek a **2. sz. térképen A, B, C és D** betűkkel vannak jelölve.

A _____

B _____

C _____

D _____

(2 točki/pont)

Karta 2 / 2. sz. térkép

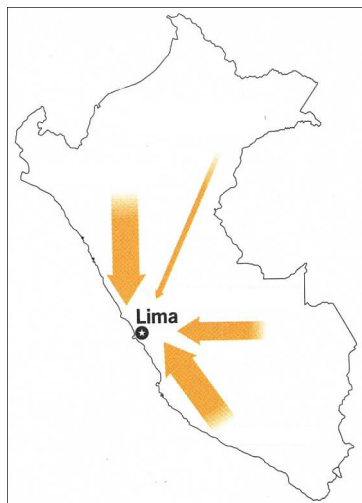

(Vir: Dmitrovič, N., 1998: Spoznavajmo svet, str. 49. Ljubljana)

12. **Karta 3** prikazuje notranje selitve v Peruju. V kateri **naravni enoti** leži prestolnica Peruja?

A **3. sz. térkép** Peru belső vándorlásai irányait ábrázolja. Melyik **természeti egységben** van Peru fővárosa?

Karta 3 / 3. sz. térkép

(Vir: Blij, H. J. de, 2003: Human Geography, str. 84. Wiley. New York)

(1 točka/pont)

13. Opišite tri **probleme**, s katerimi se srečuje prestolnica Peruja zaradi **velikega priseljevanja**.

*Írjon le három olyan **problémát**, amelyeket a nagy bevándorlás okoz Peru fővárosának.*

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

14. V **prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** so s črkami **A**, **B** in **C** označene **naravne enote** Andsko-indijanske Južne Amerike.

*Az 5. sz. mellékleten (az 1. sz. feladatlap melléklete) az A, B és C betű Dél-Amerika andoki indiánok lakta térségének **természeti egységeit** jelöli.*

Napišite **črko**, ki predstavlja območje z **največjim** deležem indijanskega prebivalstva.

*Írja le azt a **betűt**, amely azt a területet jelöli, ahol a **legnagyobb** az indián lakosság aránya!*

Kateri **dve gospodarski panogi** prevladujeta na območju, označenem s črko **B**?

*Melyik **két gazdasági ágazat** a legelterjedtebb a B betűvel jelölt területen?*

1 _____

2 _____

Opišite vpliv **kolonializma** na značilnosti ene izmed zgoraj navedenih gospodarskih panog.

*Írja le, hogyan befolyásolta a **gyarmatosítás** a fent megnevezett gazdasági ágazatok egyikét!*

(3 točke/pont)

15. Peru je priljubljen turistični cilj. Napišite dva **razloga** za **turistični** obisk te države in opišite eno izmed **pozitivnih sprememb**, ki jo turizem prinaša.

*Peru az idegenforgalom közkedvelt célja. Írja le **két okát** annak, **miért látogatják a turisták** ezt az országot, és ismertessen egy **pozitív változást**, amely a turizmus következménye!*

1 _____

2 _____

Pozitivna sprememba / Pozitív változás: _____

(2 točki/pont)

B2 – SVET / A VILÁG

16. Z **vpisom** ustreznih **pojmov** dopolnite povedi.

A megfelelő fogalmakkal egészítse ki a hiányos állításokat.

Nad osrednjo Avstralijo se zrak nenehno _____,

zato tam pade v povprečju pod _____ mm padavin

in prevladuje _____ rastlinstvo.

Ausztrália középső részei felett a levegő állandóan _____, ezért

ott átlagosan kevesebb mint _____ mm csapadék esik, és

leginkább _____ növényzet jellemző.

(2 točki/pont)

17. Na **sliki 3**, ki ponazarja prerez Avstralije od zahoda proti vzhodu, so s kvadratki označena območja z različnimi **hidrografskimi značilnostmi**. V kvadratke vpišite črke **A**, **B** in **C** pri čemer črke pomenijo naslednje:

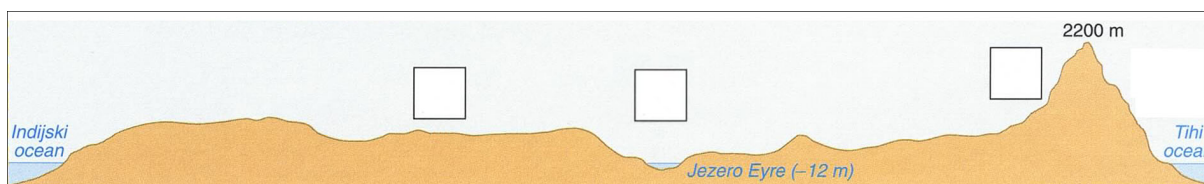
A 3. sz. képen, amely Ausztrália keresztmetszete nyugatról keletre, a négyzetek különböző hidrográfiai jellegzetességű területeket jelölnek. Írja a négyzetekbe az A, B és C betűt, ha ezek jelentése a következő:

A – endoreično območje / *belső lefolyású terület*,

B – areično območje / *lefolyástalan terület*,

C – območje z odtokom v morje / *terület tengerben végződő lefolyással*.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Kolenc, K., in drugi, 2000: Spoznavamo Afriko in novi svet. Delovni zvezek, str. 15. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki/pont)

18. Najpomembnejši vodni vir v notranjosti Avstralije so **arteški vodnjaki**. Opišite **dve** značilnosti **arteške vode**.

Az artézi kutak a legfontosabb vízforrások Ausztrália belterületein. Írja le az artézi víz két jellemzőjét!

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

19. Na črti pod **klimograma 1** in **2** vpišite **ime kraja**, katerega podnebne značilnosti prikazuje. Izbirajte med kraji na **karti 4**.

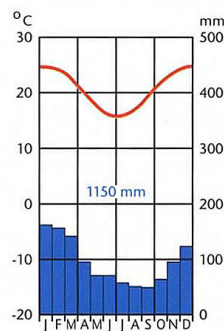
Írja az 1. és 2. sz. éghajlati diagramok alatti vonalra a 4. sz. térképről annak a helységnek a nevét, amelyre az éghajlati jellegzetességek vonatkoznak

Karta 4 / 4. sz. térkép

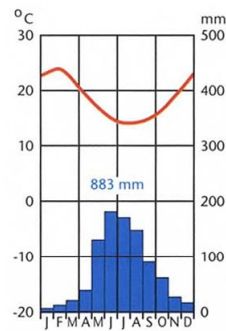

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 121. Modrijan. Ljubljana)°

Klimogram 1 / 1. sz. éghajlati diagram

Klimogram 2 / 2. sz. éghajlati diagram

(2 točki/pont)

20. Vpišite štiri pasove **naravnega rastlinstva** v Avstraliji, ki si v **zaporedju** sledijo vzdolž **130. poldnevnika**.

Írja le Ausztrália természetes növényzetének négy övezetét, amelyek sorrendben a 130. délkör mentén húzódnak!

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

(2 točki/pont)

C1 – EVROPA / EURÓPA

21. Naštetim geografskim značilnostim v **tabeli** pripišite ustrezno **Nordijsko državo**.

Írja a táblázatban felsorolt földrajzi jellegzetességek mellé a megfelelő nordikus állam nevét!

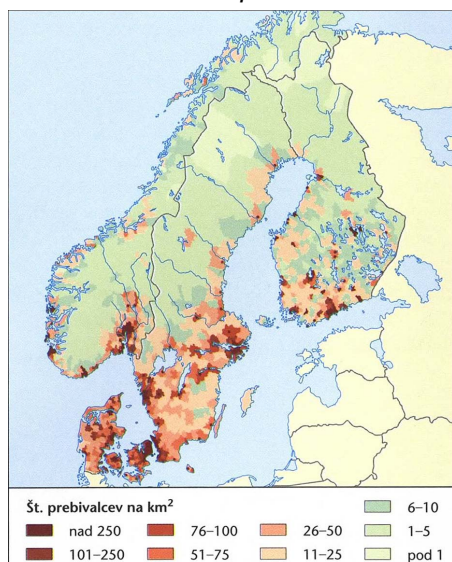
Geografske značilnosti <i>Földrajzi jellegzetességek</i>	Nordijska država / Nordikus állam
Največje število prebivalcev. <i>Legnagyobb népességszám.</i>	
Pomembna je geotermalna energija. <i>Jelentős a geotermális energia.</i>	
Velik delež kmetijskih površin. <i>Nagy a mezőgazdasági területek aránya.</i>	
Zelo razvita lesnopredelovalna industrija. <i>Nagyon fejlett fafeldolgozás.</i>	
Največji hidroenergetski potencial. <i>Legnagyobb hidroenergetikai potenciál.</i>	

(2 točki/pont)

22. **Karta 5** prikazuje gostoto prebivalstva nekaterih Nordijskih držav. Navedite dva **naravnogeografska vzroka** za večjo zgostitev prebivalstva na **jugu Švedske**.

Az 5. sz. térkép néhány északi állam népsűrűségét ábrázolja. Írja le a Svédország déli részén jellemző nagyobb népsűrűség két természetföldrajzi okát!

Karta 5 / 5. sz. térkép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 86. Modrijan, Ljubljana)

1

2

(2 točki/pont)

23. V drugi polovici 20. stoletja je švedsko železarstvo in jeklarstvo zašlo v krizo. Navedite **glavni razlog** zanjo.

*A 20. század második felében a svéd vas- és acélipar válságba került. Írja le ennek **legfőbb okát!***

(1 točka/pont)

24. V **prilogi 6 (Priloga k Izpitni poli 1)** sta s črkama **A** in **B** označeni industrijski pokrajini Švedske. Katera črka označuje **starejšo** in katera **novejšo** industrijsko pokrajino?

*A 6. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete) az A és B betű Svédország két iparvidékét jelöli. Melyik betű jelöli a **régebbi** és melyik az **újabb** iparvidéket?*

Starejša industrijska pokrajina / Régebbi iparvidék: _____

Novejša industrijska pokrajina / Újabb iparvidék: _____

(1 točka/pont)

25. Na črto pred vsako trditev napišite številko **1**, če gre za značilnosti **starejše**, oziroma številko **2**, če gre za značilnosti **novejše industrijske pokrajine** na **Švedskem**.

Az állítások elé írja az 1. számot, amennyiben az Svédország régebbi iparvidékére vonatkozik, illetve a 2. számot, ha az az újabb iparvidékre jellemző!

_____ Razvoj industrije je bil vezan na ležišča železove rude.
Az ipar fejlődése a vasérclelőhelyekhez kötődik.

_____ Zaposluje visoko izobraženo delovno silo.
Magasan képzett munkaerőt foglalkoztat.

_____ Prevladuje za okolje manj obremenjujoča industrija.
Környezetkímélő ipar az uralkodó.

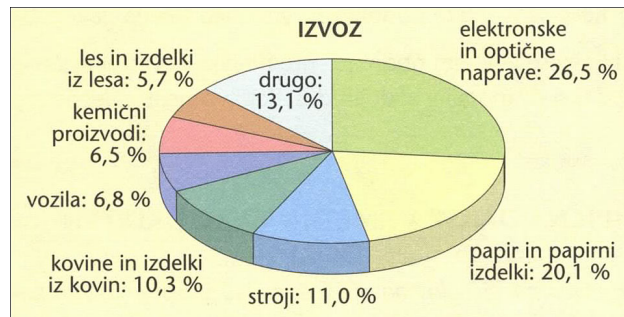
_____ Pomembna lokacijska dejavnika sta bila les in vodna energija.
A fa és a vízi energia fontos telepítő tényezők voltak.

(2 točki/pont)

26. **Graf 1** prikazuje strukturo finskega izvoza. Pojasnite dva **vzroka**, ki vplivata na večji **izvoz papirja in izdelkov iz papirja** kakor iz lesa in izdelkov iz lesa.

*Az 1. sz. grafikon a finn export szerkezetét ábrázolja. Magyarázzon meg két okot, amely befolyásolja a nagyobb **papír- és papírtermék** kivitelét a fa és a fatermékek kiviteléhez viszonyítva.*

Graf 1 / 1. sz. grafikon

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa. Delovni zvezek, str. 31. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

C2 – EVROPA / EURÓPA

27. V kateri **sektor** gospodarskih dejavnosti uvrščamo **turizem**?

A gazdasági tevékenységek melyik ágazatába soroljuk az idegenforgalmat?

(1 točka/pont)

28. V **tabeli 1** so navedeni podatki o številu tujih turistov v dvajsetih turistično najrazvitejših državah leta 1990 in 1998. **Dopolnite tabelo** tako, da v prazna polja vpišete ustrezne države:

Grčija, Francija, Turčija.

Az 1. sz. táblázatban adatok vannak a húsz, idegenforgalmilag legfejlettebb ország külföldi turistáinak számáról 1990-ben és 1998-ban. A táblázat üres rubrikáiba írja az odaillő ország nevét: Görögország, Franciaország, Törökország.

Tabela 1 / 1. sz. táblázat: Število tujih turistov v dvajsetih najrazvitejših turističnih državah leta 1990 in 1998

Država / Állam	Leto 1990	Leto 1998
	52.497	70.000
ZDA/ USA	39.363	47.127
Španija / Spanyolország	34.085	47.743
Italija / Olaszország	26.679	34.828
Velika Britanija / Nagy-Britannia	18.013	25.475
Kitajska / Kína	10.484	24.000
Poljska / Lengyelország	3.400	18.820
Mehika / Mexikó	17.176	19.300
Kanada / Kanada	15.209	18.659
Češka / Csehország	7.278	16.325
Madžarska / Magyarország	20.510	14.660
Avstrija / Ausztria	19.011	17.282
Nemčija / Németország	17.045	16.504
Ruska federacija / Orosz föderáció	–	15.810
Švica / Svájc	13.200	11.025
Kitajska, Hongkong / Kína, Hongkong	6.581	9.600
	8.873	11.077
Portugalska / Portugália	8.020	11.800
	4.799	9.200
Tajska / Thaiföld	5.299	7.720
Skupaj / Összesen	327.522	446.956
Skupaj – svet/ Összesen – a világ	457.800	625.236

(Vir: Zorko, D., 1999: Uvod v turizem, str. 177. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana)

(2 točki/pont)

29. Ena izmed slovenskih turističnih agencij je pripravila potovanje po turistično najzanimivejših predelih Grčije. Program potovanja si oglejte na **prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1)**. Napišite **imena** krajev, **znamenitosti** in **nadmorsko višino** gore, ki so si jih ogledali udeleženci potovanja in so na programu označeni s črkami od **A** do **F**.

Szlovénia egyik idegenforgalmi irodája utazást szervezett Görögország turisztikailag legérdekesebb területeire. Nézze meg az utazás programját a 7. sz. mellékletben (az 1. sz. feladatlap melléklete). Írja le a helységneveket, a nevezetességeket és annak a hegynek a tengerszint feletti magasságát, amelyet az utazás résztvevői meglátogattak, és a programban A-tól F-ig vannak jelölve.

A – mesto / város: _____

B – nadmorska višina gore / a hegy tengerszint feletti magassága: _____

C – nižina / síkság: _____

D – prekop / csatorna: _____

E – polotok / félsziget: _____

F – glavno mesto / főváros: _____

(3 točke/pont)

30. Španija in Grčija sta se med vsemi sredozemskimi državami najbolj usmerili v razvoj množičnega turizma. Opišite **dve pozitivni posledici**, ki ju je **Grčiji**, poleg velikega zaslúška, prinesel razvoj **množičnega turizma**.

Az összes földközi-tengeri ország közül Spanyolország és Görögország kapcsolódott be leginkább a tömegturizmus fejlesztésébe. A nagy kereseten kívül írjon le két pozitív következményt, amelyet a tömegturizmus fejlődése hozott Görögországnak.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

31. Razvoj množičnega turizma je v Grčiji vplival na poglobljanje razlik v razvoju med **obalnimi** regijami in **gorato** notranjostjo. Opišite **gospodarsko** in **prebivalstveno** značilnost posameznega območja.

Görögországban a tömegturizmus fejlődésével mélyültek a különbségek a partvidék és a hegyvidékes belterületek fejlődése közt. Írja le az egyes területek gazdasági és demográfiai jellegzetességét.

Obalni predeli / Partvidék: _____

Gospodarska značilnost / Gazdasági jellegzetesség: _____

Prebivalstvena značilnost / Demográfiai jellegzetesség: _____

Gorata notranjost / *Hegyvidékes belterület:*

Gospodarska značilnost / *Gazdasági jellegzetesség:* _____

Prebivalstvena značilnost / *Demográfiai jellegzetesség:* _____

(2 točki/pont)

PRAZNA STRAN
ÛRES OLDAL

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL